

lovens § 3, idet det ærede Medlem gik ud fra, at Forstaaelsen af denne Paragraf vilde blive et Kærnepunkt i den kirkepolitiske Strid, som er forestaaende, og det ærede Medlem spurgte, om der, da denne Paragraf var gaaet uforandret over i den nye Grundlov, maaske var blevet truffet Aftaler om dens Forstaaelse mellem de Partier, der havde affattet Grundloven. Jeg forbavses en lille Smule over den Udtalelse fra det ærede Medlems Side, thi jeg gaar ud fra, at det ærede Medlem hører med til de Partier, der har affattet Grundloven, saa han altsaa ved fuld Besked om dette Forhold, og det ærede Medlem ved jo da, at det var det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), som meget klart og bestemt hævdede, at det danske Folk kunde ikke bære en Kirkekamp og en Grundlovskamp samtidig, og i dette Standpunkt fik han Tilslutning fra alle Sider undtagen fra det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen). Det ærede Medlem fra Vinderup mener, at vi skulde have fulgt det ærede Medlem fra Ringkøbings Anvisning og ganske have udeladt § 3. Jeg tror imidlertid, at det var et meget daarligt Raad; thi da vilde vi i Virkeligheden være kommet til at falde tilbage paa Danske Lovs 2—1—1; det vilde være blevet det afgørende, deri giver jeg det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg) saa fuldstændig Ret. Nu har Udtrykket „evangelisk-luthersk“, som det staar der, sin særlige historiske Betydning, og jeg mener, at det var af afgørende Betydning, at det blev staaende, netop som det staar, og at man ikke udelod det. Det ærede Medlem fra Vinderup mener, at naar det nu staar, som det stod i den gamle Grundlov, maa vi henholde os til Grundlovsfædrenes Forstaaelse fra 1849. Det ærede Medlem citerer den daværende Kultusminister Madvigs Udtalelse om dette Punkt i Grundloven, og af Citatet er da det, der har den afgørende Betydning, Slutningen, at da intet andet er udtalt, maa man gaa ud fra, at den evangelisk-lutherske Kirke maa forstaaes som „den Kirke, der er bygget paa de Bekendelsesskrifter, som hidtil har haft Gyldighed i den danske Kirke“ — og Madvig udvikler saa, hvilke disse er, hvad der er nok som bekendt for dette Tings Medlemmer. Det er fuldstændig rigtigt, jeg kan godt tiltræde denne Opfattelse. Men det ærede Medlem fra Vinderup ved lige saa godt, at daværende Kultusminister Madvig ikke tog disse Bekendelsesskrifter bogstavelig, men akkurat paa samme Maade, som det ærede Medlem fra Vinderup selv tager dem, op-

fattede dem som historiske Milepæle — jeg tror, det er det ærede Medlem, der har brugt dette Billede — og ved evangelisk-luthersk altsaa forstod den Kirke, der havde disse Bekendelsesskrifter som sine historiske Milepæle — som byggede derpaa, som han udtrykker sig. Men det er aldrig faldet daværende Kultusminister Madvig ind, at man kunde tage dem ganske bogstavelig, idet den daværende Kultusminister var fuldt klar over, at saa vilde i Virkeligheden alle Danmarks Præster den Gang være udelukkede fra at høre til den evangelisk-lutherske Kirke, og det vilde de jo efter det ærede Medlem fra Vinderups Opfattelse være den Dag i Dag. Det ærede Medlem fra Vinderup holdt den 23. Oktober 1910 en Tale, hvori han netop udtalte dette, at hvis man tog det rent juridisk, rent bogstaveligt, vilde ingen dansk Præst kunne staa som Medlem af den danske Folkekirke. Grundtvig udtalte som bekendt, at evangelisk-luthersk var noget vist, som egentlig slet ingenting betød. Det er jo nu ikke ganske rigtigt, thi det betød i Virkeligheden noget historisk, var i Virkeligheden et Udtryk for den almindelige Opfattelse den Gang. Det ærede Medlem fra Vinderup vil jo ikke benægte, at saa maa man give Plads indenfor den evangelisk-lutherske Folkekirke for dem, der staar paa det Arboe Rasmussen'ske Standpunkt. De, der var med til at sætte dette Udtryk ind i Grundloven, stod jo i Virkeligheden længere til venstre, end Arboe Rasmussen gjorde. Saaledes forstaar jeg altsaa „evangelisk-luthersk“, rent historisk, rummende, som det har rummet ned gennem Tiderne, begge disse Afskygninger indenfor den danske Folkekirke, baade de gammeldags troende, som man plejer at kalde dem, og de rationaliserende og Rationalister.

Jeg er for øvrigt tilbøjelig til at tro, at det ærede Medlem fra Vinderup egentlig er ganske enig med mig i mit Standpunkt, idet det ærede Medlem ogsaa ønsker, at vi skal have Præsteløftet afskaffet. Det ærede Medlem udtalte netop i sin Tale den 23. November 1910 et Ønske om, at Præsteløftet blev afskaffet, saaledes at der blev Rummelighed indenfor den danske Folkekirke. Efter min Mening er Præsteløftet, som vi har det, i Virkeligheden kun en Ruin, der er ingen, som tør gennemføre det efter Bogstaven, det er ganske umuligt, men som bekendt stod Grundtvig som den, der med den allerstørste Kraft kæmpede for, at denne faktiske historiske Forkyndelsesfrihed skulde følges af Ritualfrihed, og det var Grundtvig en Hjertesag, at denne Kamp